

Flott med steril oppdrettslaks!

Mainstream er først ute i Salten med å gjøre forsøk med steril oppdrettslaks i kommersiell drift. Det skal de ha honnør for! Vi håper deres forsøk blir en suksess, både med hensyn til økonomi og til fiskevelferd. Går dette bra spår vi optimistisk at bruk av steril oppdrettslaks blir den nye standarden i oppdrettsnæringa. En rømt steril oppdrettslaks kan rote det litt til i elva, men ikke skade villaksens egenart. Dette er vår viktigste grunn for å heie på bruk av steril oppdrettslaks. Men ikke bare. Mye rømt oppdrettslaks er kanskje oppdrettsnæringas og de utsatte elvenes største omdømmeproblem. Dette problemet vil bli langt mindre ved bruk av steril oppdrettslaks og «laksen» i lakserike Norge vil være på vei mot en mer fredelig sameksistens!

Grønne konsesjoner

På tampen av fjoråret annonserte regjeringen tildeling av 45 nye «grønne» oppdrettskonsesjoner for laks og ørret. Her skal de næringsaktørene som ønsker nye konsesjoner konkurrere om å ta i bruk de mest miljøvennlige løsningene. Vi mener lakseoppdrettere som planlegger å bruke steril laks bør bli vinnerne. For det haster med å stoppe de genetiske påvirkningene på villaksen. HI og NINA har påvist genetiske endringer hos villaks i noen elver som følge av at rømt oppdrettslaks gyter der. Det er ennå usikkert hvor store endringene er og hva de betyr, og det er i seg selv urovekkende. Derfor må midlertidig sikring av utsatte villaks stammer i levende genbank vurderes, selv om det nå startes utprøving av steril laks.

Viktig næring

Lakseoppdrett er svært viktig for Norge. Vår rause kystnatur har lokaliteter med friskt og strømrøkt sjøvann egnet til lakseoppdrett, og med god hjelp fra dyktige fagfolk er lønnsomheten i næringa meget bra. Bruk av steril oppdrettslaks reduserer sterkt en av de viktigste hindringene for miljømessig bærekraftig utvikling av den. Mainstreams forsøk kan derfor også bidra til å vise vei for fortsatt vekst. Metoden som benyttes til sterilisering, såkalt triploidisering, endrer ikke oppdrettslaksens kvaliteter som mat. Triploide fiskeindivider finnes naturlig og mye av frukten vi spiser er triploid. Så lykke til, dette er spennende!

Innlegget over er publisert i Avisa Nordland. Lignende innlegg er publisert i Namdalsavisa og Rana Blad (i regioner der steril oppdrettslaks skal prøves ut i kommersiell drift).

Villaksen gis viktig kvalitetsnorm

Regjeringas forslag til kvalitetsnorm for villaks har uventet fått hard medfart fra villaksforkjempere. Det er merkelig, for normen skal sikre villaksens egenart og produksjonsevne. Næringsliv, som kan møte flere hindringer og betale ekstra kostnader, er foreløpig tause.

Stortingets viktigste beskyttelsestiltak for villaksen, nasjonale laksefjorder og vassdrag, har mange hull. Blant annet fordi flere av Villaksutvalgets tilrådninger ikke ble fulgt. Tiltaket har gitt god beskyttelse mot nye vannkraftutbygginger, men har gitt dårlig beskyttelse mot lakselus og rømt oppdrettslaks. Og det er høyst usikkert om Klif evner å beskytte villaksen i nasjonale laksefjorder mot

giftdumping. Stortinget skal gjøre en evaluering i 2017 og kan da velge å vektlegge villaksen enda sterkere. Kvalitetsnormen vil likevel være viktig for villaksen.

Villaksen har så høy status at den som landets første art skal gis kvalitetsnorm etter naturmangfoldloven fra 2009. På sikt skal alle bestander omfattes og ut fra objektive kriterier sikres minst god kvalitet. Alle relevante offentlige sektorer skal samkjøres og forpliktes til å bidra. Loven påpeker selvfølgelig at også andre forhold enn naturverdier skal vektlegges.

Kvalitetsnormen vil bidra til økt kunnskapsbasert forvaltning av villaks både i og utenfor nasjonale laksefjorder og vassdrag. Vi spår derfor at kritiske villaksforkjempere snart snur - og at kritikk vil komme fra næringssektorer som lakseoppdrett, bergverk og kraftproduksjon.

Nationen 04.02.13.

Villaksen på tørt land i klimadebatten?

På Enova-konferansen - det grønne gullet - i Trondheim denne uken står til manges store interesse klima og energi på dagsorden. Vi er redd hensynet til villaksen glemmes i diskusjonene der.

Et tiltak som vil stå sentralt på konferansen og som både skal øke Norges verdiskaping og være et bidrag til å redusere klimautslipp er å legge flere strømkabler til nabolandene våre. Vannkraftens store fortrinn er at energi lagres i vannmagasiner og at produksjon av varierende mengde klimavennlig energi hurtig kan tilpasses etterspørsel og pris. Selve forretningsideen er i perioder å selge vannkraft dyrt og i andre perioder kjøpe billigere kraft utenfra. Kranene skal åpnes og stenges på kort varsel – vannkraftens muligheter for såkalt effektkjøring kan dermed gi store gevinster.

Men ikke for villaksen. Villaksen gyter i vassdrag, og mange av dem er kraftregulerte. Lakseungene vokser i løpet av to til fem år opp i elva før de smoltifiserer og drar ut på næringsvandring i havet. Det er de små lakseungene som ikke tåler at kranene raskt skrur av. Særlig i vinterkalde vassdrag må de gis tid til å holde tritt med synkende vannstand. Synker den for raskt blir lakseungene liggende på tørt land og dør. Slikt er observert i flere vassdrag de siste årene og flere kabler og mer effektkjøring kan føre til økte skader på villaksen.

Villaksen er landets viktigste symbolart for ren og frisk vassdragsnatur, den betyr mye for verdiskaping, rekreasjon, bolyst og kultur. I tillegg har den en stor egenverdi og vi har et internasjonalt ansvar for å ta vare på den. Vannkraftutbygginger har tidligere utryddet og svekket flere villaksbestander.

Vindkraftutbygginger møter ofte motstand og stadig flere i klimadebatten peker derfor på mer vannkraft. Debatten er viktig, sørg bare for at villaksen blir en del av den.

Nationen 31.01.13.